

Geologická mapa Nízkych Beskýd – západná časť v mierke 1 : 50 000

M. Kováčik¹, J. Bóna¹, Ľ. Gazdačko¹, J. Kobulský¹, J. Maglay², M. Kučera²

¹ Štátny geologický ústav D. Štúra – RC Košice, Jesenského 8, 040 01 Košice, martin.kovacik@geology.sk

² Štátny geologický ústav D. Štúra, Mlynská dolina 1, 817 04 Bratislava

Prezentovaná mapa zobrazuje geologickú stavbu západnej časti Nízkych Beskýd na ploche 1015 km² v severnej časti východného Slovenska. Bola zostavená na základe nového detailného geologického mapovania v mierke 1 : 25 000 doplneného biostratigrafickým, sedimentologickým, štruktúrno-geologickým a mineralogicko-petrografickým výskumom. Z hlavných dosiahnutých výsledkov možno uviesť nasledovné: 1) detailnejšie litofaciálne členenie jednotlivých súvrství a ich podrobná litologicko-sedimentologická a biostratigrafická charakteristika; 2) definícia nových nižších litostratigrafických jednotiek (napr. mrázovecké vrstvy belovežského súvrstvia) alebo redefinícia už zaužívaných litostratigrafických jednotiek (menilitové súvrstvie redefinované na menilitové vrstvy, ktoré sú súčasťou malcovského súvrstvia); 3) nové poznatky o tektonike skúmaného územia (zvýraznenie vrásovo-šupinovej stavby *magurského príkrovu*, podrobná klasifikácia mezoskopických štruktúr – vrás, zlomov a puklín, charakteristika neotektonických pomerov). Na stavbe regiónu sa podieľajú jednotky flyšového pásma vonkajších Západných Karpát, na ktorých sú erozívne a diskordantne uložené kvartérne sedimenty.

Flyšové pásmo je v uvedenom priestore tvorené magurským (strižným) príkrovom (ml. krieda – oligocén) a grybowskou jednotkou (str. eocén – st. oligocén) vystupujúcou v smilnianskom tektonickom okne. Ich litologickú náplň tvoria hlbokomorské, prevažne siliciklastické sedimenty. *Magurský príkrov* predstavuje podstatnú časť študovaného územia a na základe litofaciálnych a litostratigrafických odlišností v rámci jeho internej stavby sa delí na 3 základné tektonicko-litofaciálne jednotky (od

severu na juh): račiansku, bystrickú a krynickú. Litofaciálne odlišnosti vo vývoji počas eocénu a oligocénu a charakter tektoniky v severnej a južnej časti račianskej jednotky podmienili jej členenie na dve zóny – vonkajšiu a vnútornú, ktoré sú oddelené násunovou líniou Krivej Oľky sz.-jv. smeru. Vnútna stavba uvedených jednotiek je vo všeobecnosti severovergentná, tvorená sústavou dielčích tektonických šupín generálne sz.-jv. až zsz.-jv. smeru navzájom oddelených násunovo-prešmykovými zlomami. Jednotlivé vrásovo-šupinové štruktúry majú svoj osobitý štýl tektoniky, ktorý nemusí byť konštantný v celom ich priebehu. *Grybowská jednotka* patrí predmagurskej skupine príkrovov a predstavuje „odtrhnutú vrásovú šupinu“, ktorá vznikla pri presune magurského príkrovu cez externejšie zóny flyšového pásma.

Uvedené jednotky flyšového pásma sú segmentované priečnou zlomovou tektonikou generálne s.-j. a sv.-jz. priebehu.

Kvartérne sedimenty pokrývajú v premenlivých hrúbkach takmer celé predmetné územie. Ich akumulácia začala až v strednom pleistocéne (fluviálne sedimenty). Vrchný pleistocén je charakteristický hlavne proluviálnymi a fluviálnymi sedimentmi, sprašami a ich derivátmi. Pre prechodné obdobie neskorého glaciálu a raného postglaciálu sú typické deluviálne sedimenty a ich kombinácia s proluviálnymi a fluviálnymi uloženinami. V tomto období sú hojné zosuvy, ktorých aktivita trvá až do recentu. Podstatnú časť holocénnej akumulácie tvoria najmä fluviálne sedimenty nív tokov a proluviálne sedimenty nivných kuželov. Výskyty penovcov môžu indikovať prítomnosť hlavne neotektonických štruktúr v regióne.